

StatnettFirmapost@statnett.noTorkil.bardsgjerde@statnett.no

Vår dato: 04.04.2025

Høringssvar – Ny modell for fastsettelse av tariffer

Bakgrunnen for høringen

Statnett har utarbeidet en ny modell for fastsettelse av tariffer. Statnett begrunner de foreslåtte endringene med at en ønsker å legge til rette for effektiv utnyttelse av nettet og en rasjonell utnyttelse av et fremtidsrettet transmisjonsnett.

Det er dessuten lagt til grunn at nettkostnadene vil øke betydelig de kommende årene og at denne kostnadsøkningen må bæres som et spleiselag, samtidig som samfunnets behov ivaretas.

Tariffen skal bidra til riktige investeringer til lavest mulig kostnad forteller Statnett, en tilnærming det naturligvis ikke er mulig å være uenig i.

I den anledning foreslås det en tiltakspakke bestående av et kapasitetsledd i den årlige tariffen, krav om at store enkeltforbrukere deltar i spot- og reservemarkedet for å få tariffreduksjon, samt økt bidrag fra balanseavregningen.

Distriktsenergis merknader

Statnetts tilnærming til at det nå foreslås endringer i tariffmodellen finner vi forståelig. Distriktsenergi mener også at det underliggende forhold om at tariffen på transmisjonsnettet nå vil øke betydelig de kommende årene, bør innebære at alle landets nettkunder må bære en andel av denne tarifføkningen.

Det er i den anledning et tankekors at det er industri og ny produksjon som forventes å være en hovedårsak til de varslede økningene av nettleien, mens store deler av kostnadene med økt nettleie kommer på alminnelig forbruk, herunder landets husholdninger.

Om man setter ett rettferdighetsperspektiv inn mot tariffen og det alminnelige prinsipp om at de aktørene som genererer kostnadene også skal bære disse, står man igjen med en stor forklaringsutfordring.

Det er derfor viktig at økt nettleie på alminnelig forbruk kan begrunnes ut fra et samfunnsmessig behov, der også alminnelige forbruk bærer nytte av de investeringene som foretas i nettet begrunnet i tiltak for å koble på industri og produksjon.

Når det gjelder spørsmålet om hva som kan være et samfunnsmessig behov ser vi for oss at det grønne skiftet, hensynet til lokale arbeidsplasser og beredskap vil stå sentralt i en slik vurdering.

Vi har ett felles ansvar for å legitimere økt behov for både nett og produksjon, særlig i en verden som vår, der ledetider både med hensyn til nødvendige konsesjoner og anskaffelser av nødvendig materiell og utstyr er svært lange.

Balansegangen mellom samfunnets behov for mer nett satt opp imot et behov for å begrense økningen av nettleien til det absolutt nødvendige, må selvfølgelig stå langt framme i vurderingen.

Distriktsenergi er også av den oppfatning at Statnett må utfordres på å drifte nettet enda tøffere enn i dag, for på den måten begrense nybygging til et nødvendig minimum, og derigjennom spare både natur og unngå en unødvendig økning i nettleien.

Vår tilnærming er likevel at det etter all sannsynlighet er en større samfunnsmessig ulempe med for lite kraftnett enn noe risiko for å bygge for mye nett. Med dagens flaskehalser og påfølgende flaskehalsinntekter også internt i Norge, viser med all tydelighet at det over tid er investert for lite i kraftnettet.

Målet må være færre flaskehalser og dermed likere priser mellom områder.

Vi vil likevel understreke at det er viktig at aktørene fortsatt betaler anleggsbidrag, for på den måten rette kostnadene i retning de som genererer dette og som et virkemiddel for å holde nett tariffen lavere enn alternativet. Men vi ønsker oss enklere beregninger av anleggsbidraget, gjerne en form for sjablongmessig anleggsbidrag, slik regjeringen også har bedt RME om å utrede. Dagens anleggsbidragsregler gir kompliserte beregninger og er konfliktskapende og på den måten også et bidrag til å forlenge allerede lange saksbehandlingstider knyttet til større prosjekter.

I Distriktsenergi er vi for øvrig svært fornøyd med at Statnett benytter muligheten til å anvende tilknytning på vilkår og at denne ordningen utvikles videre sammen med bransjens aktører for øvrig.

Statnett legger til grunn i høringsnotatet at dagens tariffer på en rekke områder har et potensiale for forbedringer, her nevnes følgende utfordringer

- Energileddet gir periodevis for sterke prissignaler. Dette er en oppfatning vi har hatt over lang tid i Distriktsenergi. Energileddet basert på marginaltapsberegningene, har blitt gitt altfor stor betydning. Lærebokstilnærmingen om bruk av prissignaler har her ikke passet med den verden aktørene har vært en del av. Vi har enda til gode å finne gode eksempler på at lokalisering har funnet sted med dette som utgangspunkt. Kraftprisens signaler er sterkere og har hatt større betydning. Når det i tillegg har vært perioder med tidvis høye strømpriser har utslagene hva gjelder energileddet blitt nærmest absurde fordi energileddet i dag er uttrykt som en prosent av strømprisen. Når aktørene i tillegg opplever at prissignalene snur fordi vi får endrede forholdet i kraftnettet blir dette prissignalet nesten absurd. Vi støtter derfor at man reduserer betydningen av marginaltapsberegningene fremover.
- Det pekes på at anleggsbidraget har vist seg å være et for svakt og noe tilfeldig prissignal.

For vår del er det ikke prissignalet som gis det viktigste, men derimot at aktøren selv skal

Distriktsenergi, Dronning Eufemiasgt. 16, 0191 Oslo tlf.: 911 87 713 epost.: post@distriktsenergi.no

møte en forholdsmessig andel av de kostnader kunden påfører kraftnettet. Derfor bør anleggsbidraget opprettholdes, men som tidligere nevnt i en enklere form.

- Statnett peker på at dagens samlokaliseringrabatt for forbruk gir et utilsiktet lokaliseringssignal. Etter vår oppfatning er det viktig og fortsatt opprettholde en rabatt i nettleien for forbruk i områder med produksjon. Dette er viktig for forståelsen av kraftsystemet og det gir en opplevelse av rettferdighet. Det er et paradoks at i områder uten mye kraftproduksjon er også nettleien ofte lavere enn i områder med mye kraftproduksjon. I den anledning er det verdt å nevne at for eksempel i Oslo er nettleien gjennomsnittlig lavere enn i landet for øvrig uten kraftproduksjon utover det vi har av fjernvarme. Dette, mens nettleien f.eks i Sogn og Fjordane med mye produksjon har en høy nettleie. Denne effekten bør ikke reduseres gjennom å gi K-faktoren en mindre vekt enn tidligere.
- Det trekkes fram at modenetskriteriene virker og er nødvendige, men at disse ikke er tilstrekkelige for å gi en effektiv utvikling av nettet. I Distriktsenergi stiller vi oss bak betydningen av modenetskriteriene. Disse er viktige for på den måten og sikre de kundene som er klare for å knytte seg til nettet kommer foran umodne kunder. I en tid der det er knapphet på en av våre viktigste ressurser, nemlig tilgang på kraftnettet, må vi godta at det foretas prioriteringer. Vi har forøvrig stor respekt for at det er krevende og prioritere kunder utover modenetskriterier. Likevel tror vi at det blir nødvendig å ta en slik diskusjon der enkelte kunder som trenger nettilgang, vil måtte gå foran andre basert på den samfunnsnyttens kunden representerer. Men dette er først og fremst en politisk diskusjon og ikke opp til landets netteiere herunder Statnett å bestemme.
- Statnett peker på at dagens tariffreduksjoner for store enkeltforbrukere kan fremstå som for høye ut fra gjeldende kapasitetssituasjon. Dette er en tilnærming Distriktsenergi stiller seg bak. Skal industrien få lavere nettleie må de også kunne tilby nettet tjenester deretter. Her mener vi at det er et stort potensial og utforske videre for Statnett og industrien.
- Når det gjelder nivå på tariffen for produksjon, har vi forståelse for at Statnett ser på innmatingstariffen som del av en større diskusjon fremover i tid, der og også landene rundt oss er en del av denne.

Nærmere om de enkelte forslag

Statnett foreslår å innføre et kapasitetsledd i tarifferingen for forbruk. Hensikten er og gi insentiver til kunden om å redusere egen makslast for dermed å redusere behovet for nettinvestering.

I denne anledning forstår vi det slik at Statnett vurderer bruk av flere topplasttimer når prisen på det effektbaserte leddet skal beregnes. Det tror vi er en klok tilnærming og det er også i tråd med hvordan effektledd håndteres på underliggende nettnivå.

Det er i dag en premiering av kortsiktig fleksibilitet og her legger Statnett til grunn at også langsiktig fleksibilitet skal lønne seg. I Distriktsenergi støtter vi denne tilnærmingen.

Vi tror forøvrig at det også er en fordel at tariffen for transmisjonsnettet blir mer sammenlignbar med utformingen av tariffen på underliggende nettnivå.

Distriktsenergi, Dronning Eufemiasgt. 16, 0191 Oslo tlf.: 911 87 713 epost.: post@distriktsenergi.no

Statnett vurderer å innføre en reservasjonstariff for alle kunder som har fått reservert kapasitet i dagens eller framtidens nett. I Distriktsenergi mener vi at Statnett bør se nærmere på dette. Dog ser vi det slik at i denne vurderingen bør det tas med i vurderingen hvorvidt de nylige vedtatte modenhetsskriteriene gir en god effekt eller ikke, når det gjelder å fordele plasser i tilknytningskøen.

Inntektene ved innmating på regionalnettet må bli igjen i regionalnettet

Statnett legger til grunn at et godt utformet tariffsystem medfører at alle kunder får prissignaler, som reflekterer de reelle kostnadene ved å knytte seg til å bruke nettet på lengre sikt.

I den anledning vil vi peke på at det nå er på tide at de produsentene som mater sin produksjon inn et regionalnett og betaler for dette også ser at de inntektene blir igjen i regionalnettet og ikke henføres til transmisjonsnettet. Dagens regler der inntektene fra en produsent henføres til transmisjonsnettet, ville aldri sett dagens lys om man hadde kastet terningene på nytt og lagd et tariffsystem tilpasset dagens virkelighet. Regelverket er også krevende fordi i områder med mye produksjon er også nettleien tidvis langt høyere enn i snittet i Norge for øvrig.

Praksisen ved å og ikke la inntektene ligge igjen der hvor kostnadene oppstår, kan ikke være i tråd med et tariffsystem der hvor ønsket fra myndighetene og Statnett er at man skal legge seg på en tilnærming der kunden skal møte de reelle kostnadene ved å knytte seg til nettet.

I hele tatt fremstår dagens praksis der inntektene fra en kraftprodusent som mater inn produksjon i et regionalnett, ikke blir igjen i regionalnettet som underlig og krevende å forklare. Det bør dermed lyse ett rødt lys ved denne ordningen. Heretter må inntektene fra innmating på regionalnettet bli igjen i det nettet der innmatingen foregår.

Dersom det er et ønske om at vi utdyper våre innspill ytterligere er det naturligvis bare å ta kontakt.

Vennlig hilsen

Distriktsenergi

Knut Lockert
daglig leder